

SALUT | ES CALCULA QUE EN EL CONJUNT DE L'ESTAT ESPANYOL HI HA ENTRE 1.700 I 3.000 AFECTATS

Una multinacional va vendre pròtesis de maluc defectuoses a Tortosa

Un advocat barceloní disposa ara dels documents que provarien que l'empresa coneixia l'origen defectuós

ACN

Un advocat de Barcelona ha aconseguit documents fins fa poc classificats que demostrarien que una multinacional farmacèutica nord-americana podria haver venut durant anys pròtesis de maluc sabent que eren defectuoses. Fins ara, la justícia de diversos països ha absolt o condemnat la companyia segons cada cas individual si es podia demostrar que la pròtesi era defectuosa i havia causat lesions.

No obstant, aquests documents procedents dels Estats Units demostrarien que l'empresa era conscient dels dubtes sobre la fiabilitat de la peça. Tot i això, la pròtesi es va seguir venent als hospitals i implantant als pacients. A Catalunya es calcula que hi ha centenars de pròtesis com aquesta implantades i alguns dels afectats ja han portat el cas als jutjats. L'empresa assegura que abans del 2010 desconeixia les deficiències.

La multinacional Johnson & Johnson (J&J) va començar a dissenyar unes noves pròtesis de maluc, les ASR, entre el 2001 i el 2002. Es van començar a implantar als EUA i van arribar a Europa el 2003. Les pròtesis poden ser de diversos materials, però els més habituals són els metalls i la ceràmica, i es poden combinar entre ells.

No obstant, segons ha explicat a l'ACN l'advocat Emilio Ortiz, aquestes pròtesis eren totalment metàl·liques, però de metalls diferents, i això ja havia despertat certs recels en alguns sectors científics, ja que el fregament de les peces metàl·liques entre elles podia desgastar-les més ràpid i fins i tot desprendre petites restes de crom i cobalt, dos metalls pesants i potencialment cancerígens. A més, dues de les tres peces de la pròtesi no encaixaven del tot bé, segons ha mostrat Ortiz a l'ACN.

Les pròtesis solen tenir una vida útil de 15 a 20 anys, però en aquest cas molts pacients es queixaven ben aviat de molèsties, fregaments de les peces, inflors, dolors i, fins i tot, gangrenes. J&J mai ha reco-



Pla del detall d'una antiga pròtesi de maluc a les mans de l'advocat que porta el cas davant la justícia. FOTO: ACN

negut públicament un error de disseny, i fins i tot en alguns judicis ha acusat els cirurgians d'implantar les pròtesis malament, segons Ortiz. També s'ha escudat algun cop que la responsabilitat és del fabricant a Europa de la pròtesi, DePuy International, amb seu a Leeds (Anglaterra), tot i que aquesta és filial de J&J i la distribució a l'Estat espanyol la fa Johnson & Johnson SA, també filial de la matriu multinacional nord-americana.

Documents comprometedors
Ortiz sospita que l'any 2005 l'empresa va introduir una anella per

encaixar millor les peces però, segons ell, aquesta modificació no és gens habitual i possiblement no es va comunicar a les autoritats sanitàries. A més, segons alguns documents interns de l'empresa dels anys 2006 i 2007, als quals ha tingut accés l'ACN, ja s'evidencien algunes deficiències.

Aquests documents, fins ara inèdits en els processos judicials a l'Estat, es van utilitzar en judicis als EUA i demostrarien que l'empresa ja tenia indicis de mal funcionament de les pròtesis.

Així, un correu electrònic del juny del 2006 enviava a responsables

de l'empresa el títol de 'problemes amb estudi d'ASR'. En aquest correu s'explicava que un cirurgià, que era considerat el «principal creador d'opinió a Holanda» d'aquesta empresa, havia comunicat als responsables del disseny de l'ASR que no utilitzaria més aquesta pròtesi per «problemes amb capçals que es mouen» i, fins i tot, «altres concentracions de ions metàl·lics en sang». Aquest metge explicava «un grau significatiu de fallades en les ASR», de les quals n'havia col·locat un centenar cada any. El correu acabava demanant consell i ajuda per rebatre les tesis d'aquest metge amb algun informe positiu sobre les pròtesis.

El juliol del 2008 un responsable de DePuy als Estats Units va enviar un correu electrònic a diversos membres del seu equip als Estats Units i a Gran Bretanya on esmentava que algú deia als cirurgians que DePuy estava fent «canvis d'urgència» als capçals de les ASR. «Hem de mantenir en el més estricte secret el projecte ASR2, sobretot als EUA, on no farem el canvi immediatament; com era d'esperar, la competència utilitzarà aquesta informació contra nosaltres», afirma el correu electrònic.

En una «avaluació de risc – perill sanitari » d'una junta revisora del mateix fabricant, s'analizza una reclamació sobre l'ASR on es fa una breu descripció de «l'anomalia». Segons el Registre Naci-

onal d'Articulacions d'Anglaterra i Gal·les, els capçals de DePuy tenien un índex de revisió als cinc anys el doble d'alt que altres pròtesis. Per això, conclou que el producte s'ha de classificar de nivell A, el més dolent.

J&J ha pagat nombroses intervencions quirúrgiques per substituir aquestes pròtesis. De fet, el 2009 les pròtesis es van retirar de la venda als Estats Units i Austràlia, i el 2010 a l'Estat espanyol, tot i que la retirada va ser «voluntària» per part de l'empresa, segons Ortiz. A països com els Estats Units, la Gran Bretanya, Irlanda o Austràlia, l'empresa ha perdut alguns judicis.

Segons els càlculs d'Ortiz, a tot el món hi ha més de 90.000 persones amb aquestes pròtesis, unes 40.000 a Europa i de 1.700 a 3.000 a l'Estat espanyol. A Catalunya hi pot haver centenars d'implantats i una altra comunitat molt afectada són les Illes Canàries, amb desenes o fins i tot centenars de casos.

A Catalunya aquesta pròtesi s'ha implantat en hospitals com el Clínic de Barcelona (92 pròtesis a 83 pacients del 2003 al 2009), el Parc Taulí de Sabadell o el Verge de la Cinta de Tortosa. Les pròtesis implantades al Clínic o al Verge de la Cinta, per exemple, van ser retirades dels pacients en hospitals privats com Barnaclínic (10 intervencions) o la Clínica Terres de l'Ebre, pagant J&J.

L'APUNT

Reclamacions abans de l'agost

■ Emilio Ortiz, l'advocat que defensa diversos clients a tot l'estat contra J&J, explica que l'elecció d'una pròtesi feta de metall sobre metall ja generava «dubtes» des dels anys 80. A més, l'elecció per part del fabricant del crom i el cobalt com a materials va ser «insegura».

De moment, Ortiz explica que ha guanyat sis casos, alguns amb indemnitzacions de mig milió d'euros, i n'ha perdut quatre davant de la multinacional. Però creu que amb els nous documents que ha obtingut fa unes setmanes podrà guanyar més casos, ja que eviden-

cien, segons ell, que «no és versemblant» que l'empresa segueixi sostenint en els judicis que no tenia constància de les deficiències.

Justament, una normativa europea de consum estableix un termini màxim de deu anys per reclamar davant del defecte d'un producte. Per això, J&J ja ha enviat una circular a tots els hospitals afectats de l'estat, uns 70, dient que no assumirà cap altra substitució després del 24 d'agost. Ortiz insinua els possibles afectats a presentar escrits de demanda abans de l'agost.